

مطالعه تطبیقی مدارس خرید خدمات آموزشی در دوره ابتدایی با مدارس دولتی استان قم و ارائه مدل مفهومی

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۹/۱۵ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۲/۱۷

خلاصه

مقدمه: تحقیقات نشان داده است که لازمه رشد دانش حرفه ای دانش آموزان به موازات پیشرفت علم و دانش، ایجاد فرصت های یکسان برای همه افراد جامعه است. بنابراین، هدف اصلی از پژوهش حاضر بررسی مطالعه تطبیقی مدارس خرید خدمات آموزشی در دوره ابتدایی با مدارس دولتی استان قم و ارائه مدل مفهومی بود.

روش کار: روش پژوهش کتابخانه ای و میدانی می باشد. با مراجعه به کتابخانه ها و مطالب و کتب مختلف و بررسی مقالات علمی - پژوهشی مندرج در مجلات و فصلنامه و ماهنامه هایی که در زمینه تحقیق حاضر وجود داشت و نیز با استفاده از سایت های اینترنتی داخلی و خارجی اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شد. به منظور جمع آوری داده ها از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته بهره گرفته شد. مصاحبه ها برای نمونه های کارشناسان و متخصصان حوزه مربوطه انجام گرفت. یافته های حاصل از مصاحبه با کارشناسان و متخصصان از طریق روش الگوی بردی است که دارای چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه را در مطالعات تطبیقی است.

نتایج: نتایج آماره t محاسبه شده در تمام مؤلفه ها نشان می دهد که مقادیر به دست آمده با درجه آزادی ۲۹ و آلفای ۰/۰۱ بزرگتر از مقدار t بحرانی هستند بنابراین بین میانگین های مشاهده شده و میانگین جامعه تفاوت معناداری وجود دارد ($p \leq 0/05$).

نتیجه گیری: به نظر می رسد که عملکرد مملمان، عملکرد مدیران، استانداردهای نسبت معلم به دانش آموز، تخصیص اعتبارات، توجه به فرصت های عادلانه، توجه به عدم تبعیض، توجه به استعدادها و یادگیرندگان، بهره گیری از نیروی انسانی توانمند و کیفیت تدریس در مدارس دوره ابتدایی خرید خدمات آموزشی از وضعیت مناسب تری نسبت به مدارس دولتی برخوردارند.

کلمات کلیدی: مدارس خرید خدمات آموزشی، دوره ابتدایی، مدارس دولتی، مدل مفهومی

حمید رضا شیخ الاسلام^۱

حسین خنیفر*^۲

ابوالفضل بختیاری^۳

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران

^۲ استاد، دانشکده مدیریت و حسابداری، پردیس فارابی

دانشگاه تهران، قم، ایران

^۳ استادیار، مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

Email: Khanifar@ut.ac.ir

مقدمه

مساله عدالت آموزشی و تحقق آن، در سراسر جهان مساله‌ای اساسی است (۱، ۲). ظهرايي و همکاران (۳) نیز در پژوهشی به بررسی ضرورت برابری فرصت‌های آموزشی در نظام آموزشی پرداخته و بر اساس یافته‌ها فرصت‌های آموزشی برابر با ابعاد منطقه‌ای و جنسیت و پایگاه خانوادگی رابطه معناداری دارد. بنابراین، برابر بودن فرصت‌های آموزشی در نظام آموزشی کشور مساله‌ای پیشرو می‌باشد. قاسمی (۴) در پژوهشی بررسی میزان نابرابری فرصت‌های آموزشی دانش‌آموزان پرداخته و بر اساس یافته‌ها فرصت‌های آموزشی بصورت مساوی و برابر برای دانش‌آموزان وجود نداشته است. کومار و همکاران^۱ (۴) در پژوهشی تفاوت امکانات پایه در آموزش و پرورش برای پسران و دختران، اتخاذ روش تدریس ضعیف و سایر مواردی از این قبیل را در ضعف در فرصت‌های عادلانه عنوان نموده‌اند. هیم و شایویت^۲ (۵) در پژوهشی به گسترش نابرابری فرصت‌های آموزشی: یک مطالعه تطبیقی پرداخته است و بر اساس یافته‌ها عنوان شده است که اقشار پایین جامعه و همچنین اقلیت‌های جامعه بیشتر در چالش نابرابری فرصت‌های آموزشی قرار دارند. استوجانوو^۳ (۶) معتقد است، احترام به عدالت آموزشی، احترام به تساوی میان افراد جامعه است. در اینجا اصل احترام به تساوی حقوق بشر و در امتداد آن عدالت آموزشی و کاهش شیوه‌های تبعیض یا رفتار نابرابر در آموزش کودکان، مطرح می‌شود. در طول قرن بیستم، بویژه در دهه‌های پس از جنگ جهانی دوم، میزان حضور در تحصیلات به طور چشمگیری افزایش یافت. در اکثر کشورها که داده‌هایی از آنها در دسترس است، نابرابری فرصت‌های آموزشی میان اقشار اجتماعی در آن دهه کاهش یافته است. این مساله به ویژه در کشورهای در حال توسعه نیز به چشم می‌خورد (۵) شایان ذکر است که در خصوص توسعه پایدار به تحقق عدالت آموزشی و فرصت‌های عادلانه توجه شایانی شده است (۷).

به نظر می‌رسد که این مساله در ایران نیز مشهود است. در این راستا باید عنوان کرد که بیش از سی و چند سال از انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد و در این مدت تلاش‌های گسترده‌ای از سوی فرهنگیان و فرهیختگان در جهت تغییر بهبود و اصلاح آموزش و پرورش در ایران صورت گرفته است. تهیه چندین سند ملی، از جمله سند «سند تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش» سند و منشور اصلاح

نظام آموزش و پرورش، سند ملی برنامه «آموزش برای همه» سند ملی توسعه آموزش و پرورش در برنامه پنج ساله چهارم، سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی در افق ۱۴۰۴ هجری، سند چشم‌انداز توسعه آموزش و پرورش ایران و نیز انتشار ده‌ها مقاله، گزارش پژوهشی، تک‌نگاری و کتاب درباره تنگناها، مسائل و مشکلات آموزش و پرورش، نشان دهنده بخشی از این تلاش‌هاست (۸). دستیابی به آموزش با رویکرد برابری فرصت‌ها و عدالت آموزشی را می‌توان به عنوان هدف یا به عنوان وسیله‌ای جهت تحقق هدف بلندمدت برابری اجتماعی و اقتصادی مورد توجه قرار داد. این هدف امروزه در سطح بین‌المللی پذیرفته شده است (۹).

عدالت آموزشی نقش مهم و قابل توجهی در رشد اقتصادی کشورها و کاهش فقر و بهبود شاخص‌های برابری، تعالی انسان‌ها و ... دارد و این در حالی است که مسائل اقتصادی و فقر، سیاست‌های آموزشی و مسائل فرهنگی از جمله موانع عدالت آموزشی و تحقق آن است (۱۰). برخی نیز بر این باورند که عدالت آموزشی به مسائل فرهنگی جامعه مرتبط می‌باشد (۱). عدالت آموزشی نقش مهم و قابل توجهی در رشد اقتصادی کشورها و کاهش فقر و بهبود شاخص‌های برابری، تعالی انسان‌ها و ... دارد (۱۱). از نظر آمارتیا سن توسعه برای شکوفایی قابلیت افراد با تکیه به آزادی می‌بایست به دسترسی به آموزش که تابعی از نرخ باسوادی بزرگسالان و میانگین سال‌های به مدرسه رفتن می‌باشد توجه ویژه نمود (۱۲).

بررسی‌های میدانی و جمع‌آوری اطلاعات از افراد بازمانده از تحصیل نشان‌دهنده آن است که فضای آموزشی نامطلوب و غیر بهداشتی (۱۳)، فقدان مکان مناسب برای مطالعه در مدارس (۱۳)، نسبت تعداد دانش‌آموزان به معلم و سهم هزینه‌های آموزشی در تولید ناخالص داخلی (۱۴) بر بازماندگی از تحصیل موثر است (۱، ۱۳، ۱۵، ۱۶). به جز امکانات آموزشی، کمبود فضای آموزشی در نزدیکی محل زندگی دانش‌آموزان عامل مهم دیگری در ترک تحصیل است (۱۳، ۱۵، ۱۷). وقتی فضای آموزشی در نزدیکی محل زندگی دانش‌آموزان نباشد، آنها برای رسیدن به مدرسه مجبور به طی کردن فاصله طولانی خواهند بود. فاصله خانه تا مدرسه در تمایل والدین به ادامه تحصیل و هم در امکان دسترسی فرزند به مدرسه اثر دارد. فاصله زیاد به معنای اضافه شدن هزینه ایاب و ذهاب، خوابگاه و اقامت است که چون در اکثر موارد (به ویژه در روستا) پرداخت این

1. Kumar Et Al

2. Haim & Shavit

3. Stojanov

هزینه ها برای خانواده مقدور نیست، این امر منجر به توقف تحصیل، به ویژه برای دختران می شود (۱۵، ۱۶).

در گزارش ملی آموزش برای همه ۱۳۷۹-۱۳۹۳ نیز بر تاثیر کمبود فضای آموزشی و خدمات ناکافی آموزشی بر بازماندگی از تحصیل کودکان، به ویژه کودکان روستایی تاکید شده است. در این گزارش، نرخ گذر از دوره ابتدایی به دوره راهنمایی در مناطق روستایی در سال ۲۰۰۰ حدود ۸۴/۴ درصد بوده ولی در سال ۲۰۱۳ به حدود ۷۳/۹ درصد کاهش یافته است. تاثیر عدم دسترسی کامل دانش آموزان ابتدایی روستایی به آموزش راهنمایی و تعطیلی بسیاری از مدارس شبانه روزی و روستامرکزی در بروز این شرایط کاملاً مشهود است. در این گزارش آمده است که بالاتر از ۷۰ درصد از دانش آموزان روستایی نتوانسته اند در دوره (متوسطه دوم) ثبت نام کنند و بیرون از مدرسه هستند. یکی از دلایل عمده آن عدم تشکیل مدارس متوسطه در مناطق روستایی و کمبود معلمان متخصص در این دوره، و کاهش حمایت های مالی از مدارس شبانه روزی و روستامرکزی است. در خصوص ویژگی های مدرسه در زمینه خدمات مناسب آموزشی، عوامل متعددی در پژوهشها مورد اشاره قرار گرفته است که باعث مشکلاتی در زمینه عدالت آموزشی شده است. از جمله آنها می توان به انتظارات و مقررات مدرسه (۱۸) عملکرد ضعیف مدرسه (۲)، ویژگی های اقتصادی مدرسه (۱۹) و عدم آموزش حرفه ای معلمان (۲۰) اشاره کرد. سیاست های آموزشی غلط و عدم انطباق این سیاستها با نیازهای آموزشی هر منطقه (۱۰) یا به عبارتی عدم انعطاف پذیری برنامه درسی (۱۹) موضوعی است که می تواند تاثیر زیادی بر ارائه خدمات آموزشی داشته باشد. این در حالی است که با وجود تمامی عوامل و موانع موجود در ایجاد برابری آموزشی، افراد محروم از تحصیلات عادلانه، بعدها گروه های بی سواد یا کم سواد یک کشور را تشکیل می دهند و مشکلات عدیده ای را برای جوامع به وجود می آورند. از بعد دیگر اصلاح نظام آموزشی در راستای اهداف مزبور و آنچه در سند تحول ذکر شده به لحاظ تاثیرگذاری حداکثری در روند ساخت آینده ایران از عوامل اساسی و بنیادی در موضوع می باشد.

با توجه به اهداف قانون برنامه و گزارش های پژوهشی و مستندات که از بسته آموزش و پرورش هیات دولت موجود می باشد به نظر می رسد که هنوز بازمانده هایی از تحصیل وجود دارند که هم اکنون به دور از آموزش هستند و خدمات آموزشی برای آنها ارائه نمی گردد. در حالیکه بسیاری از دست اندرکاران مربوطه به قوانین مربوط به فرصت های آموزشی و اجرای آن آگاه می باشند، هنوز

برخی از افراد در کشور از فرصت های آموزشی بطور غیر قانونی محروم گردیده اند. تعهد به اهداف برنامه های موجود، پیروی از قانون و دسترسی برابر، آموزش با کیفیت و استانداردهای بالا برای تمامی دانش آموزان هنوز تا ایده آل آن فاصله ای بسیار دارد. طرح گسترش عدالت و برابری فرصت ها در همه حیطه های زندگی فردی و جمعی انسان نیازی ضروری و کوششی با اهمیت است. اما طرح مساله عدالت اجتماعی و برابری فرصت های آموزشی در آموزش و پرورش مساله ای مهم و حیاتی است، چراکه رابطه میان این دو دوسویه است. بی عدالتی اجتماعی به نابرابری آموزشی می انجامد و نابرابری آموزشی می تواند به گسترش بی عدالتی دامن بزند. بنابراین آنچه به نظر می رسد این است که اگرچه استراتژی های خاصی برای برقراری عدالت آموزشی به وسیله متخصصان به کار گرفته شده است، اما وجود بی عدالتی های آموزشی، بیانگر آن است بسیاری از این استراتژی ها، ناموفق بوده اند و نیاز به تغییر نگرش و استراتژی های آموزشی توسط متخصصان، کاملاً مشهود است، از این حیث طرح مدارس خرید خدمات^۱ به عنوان یکی از شاخصه های تغییر نگرش و استراتژی های آموزشی مطرح شده است. لایحه بودجه ۹۸ که تقدیم مجلس شورای اسلامی شد، تحلیل ها پیرامون واکاوی این لایحه آغاز شد. در حوزه آموزش و پرورش یکی از بحث برانگیز ترین بندها مربوط به بند ب - ۱ از تبصره^۱ این لایحه است که در آن آمده: «دولت مکلف است از ابتدای سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸، سالانه ۱۰ درصد از دانش آموزان تحت پوشش وزارت آموزش و پرورش را به صورت خرید خدمات از بخش غیردولتی واجد شرایط و ذی صلاح و به صورت آموزش رایگان (علاوه بر تعداد دانش آموزان مشمول فعلی) اداره کند». همچنین در بند ۳ همین تبصره آمده است: «وزارت آموزش و پرورش مکلف است با برنامه ریزی مناسب، نیروی انسانی مورد نیاز خود از جمله در پژوهش سراها، راهنمایان آموزشی، مربیان بهداشت، متصدیان آزمایشگاه ها و کارگاه ها را از طریق خرید خدمات تامین کند به نحوی که تا پایان سال ۱۳۹۸ حداقل ۳۰ درصد و تا پایان سال ۱۳۹۹ حداقل پنجاه درصد خدمات فوق از طریق خرید خدمات تامین شود». ورود این طرح به لایحه بودجه سال ۹۸ و پیشنهاد تحت پوشش قرار گرفتن سالانه ۱۰ درصد دانش آموزان در آن، بار دیگر پس از پنج سال مورد توجه کارشناسان آموزش و پرورش قرار گرفته و موافقان و مخالفانی را به همراه داشته است. جذب معلمان از طریق قرارداد خرید خدمات آموزشی از اوایل دهه ۱۳۸۰ در آموزش

¹ Schools For The Purchase Of Services

و پرورش استان قم می باشد. نمونه ها از طریق نمونه گیری گلوله برفی تا رسیدن به حد اشباع داده ها انتخاب شد.

به منظور جمع آوری داده ها در بخش اول، از مصاحبه نیمه ساختاریافته بهره گرفته شد. سوالات مصاحبه بر اساس سوال های پژوهش تدوین شد. جهت اعتبارپذیری پژوهش کلیه خروجی های ناشی از مصاحبه بعد از اخذ تاییدیه از ایشان مبنی بر صحت برداشت و تفسیر انجام شده، مورد استفاده قرار گرفت. در پژوهش حاضر نیز به فراخور موضوع و شرایط، از کلیه روش های مذکور به ویژه فن دلفی استفاده شده است.

در بخش دوم و به منظور اعتبارسنجی مدل مفهومی طراحی شده، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. این پرسشنامه در مقیاس لیکرت ۵ درجه ای اعتبار مدل طراحی شده را به صورت کاربردی مورد ارزیابی قرار می دهد. روایی محتوایی و صوری پرسشنامه با بهره گیری از نظرات متخصصان و کارشناسان مربوطه بررسی شد. همچنین پایایی ابزار نیز با بهره گیری از آلفای کرونباخ بررسی گردید که معادل ۰,۸۷ به دست آمده است.

به منظور تحلیل داده ها در بخش اول، از الگوی بردی^۱ بهره گرفته شده است که دارای چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه را در مطالعات تطبیقی می باشد. در این الگو ابتدا اطلاعات مورد نیاز درباره مدارس مورد نظر گردآوری و تفسیر شد، سپس طبقه بندی و در مرحله آخر تفاوتها و تشابهات مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت. به منظور اعتبارسنجی مدل مفهومی طراحی شده در بخش دوم، پس از جمع آوری داده ها برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و از آزمون t تک نمونه ای استفاده شد و براساس تجزیه و تحلیل های آماری اعتبارسنجی مدل مفهومی طراحی شده ترسیم گردید.

نتایج

خلاصه مقایسه شباهت ها و تفاوت های مدارس خرید خدمات

آموزشی و دولتی

پرورش انجام می شود. اما طرح خرید خدمات آموزشی از بخش غیردولتی برای اولین بار در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ مطرح شد، اما مجلس پیشنهاد دولت وقت را برای خرید خدمات آموزشی از بخش خصوصی رد کرد. در طرح خرید خدمات آموزشی صندلی های آزاد مدارس غیردولتی با یک ساماندهی در اختیار دانش آموزان قرار می گیرد و یکی از راهکارهای این طرح، همان مدارس ارزان قیمت است. در طرح ساماندهی به جای شلوغ بودن کلاس های درس در مدارس دولتی، شرایطی ایجاد می شود که بخشی از این دانش آموزان به سمت مدارس غیردولتی که صندلی خالی دارند، سوق داده شوند. البته در این طرح از دانش آموزان شهریه دریافت نمی شود. طرح خرید خدمات آموزشی در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی ندارند در قالب بندی از تبصره ۱۳ لایحه بودجه سال ۹۳ گنجانده شد اما اخطار برخی نمایندگان را به دنبال داشت و آن را خلاف روح قانون اساسی و آموزش رایگان دانستند. اما در نهایت مجلس به وزارت آموزش و پرورش اجازه داد به منظور پوشش کامل تحصیلی دانش آموزان لازم التعلیم در مناطقی که ظرفیت کافی در مدارس دولتی وجود ندارد نسبت به خرید خدمات آموزشی اقدام کنند.

طرح خرید خدمات آموزشی در ابتدا قرار بود با رویکردی عدالت محور و ذیل برنامه های توسعه عدالت آموزشی در مناطق محروم و کمتر برخوردار و صرفاً در مناطقی که نیروی آموزشی وجود ندارد اجرا شود. اما متأسفانه با انحرافات که صورت گرفت، پدیده هایی مثل واگذاری مدارس دولتی و کوچاندن دانش آموزان این مدارس به مدارس غیردولتی از دل این طرح بیرون آمد. به این ترتیب این طرح در جاهایی منحرف شد و رسماً در خدمت توسعه مدارس غیردولتی قرار گرفت. در این بین استان قم با جمعیت قابل توجه دانش آموزی در سطح ابتدایی در کشور به لحاظ ضرورت تحول در نظام آموزش و پرورش در راستای توزیع عادلانه فرصت های آموزشی مطرح شده است که می تواند به عنوان الگویی برای سایر مناطق کشور در راستای خرید خدمات آموزشی مدنظر قرار گیرد. از اینرو سوال اصلی در پژوهش حاضر این خواهد بود که مدارس خرید خدمات آموزشی در دوره ابتدایی با مدارس دولتی استان قم چه تفاوت و چه شباهتی با یکدیگر دارند و مدل مفهومی آن چه مشخصه هایی دارد؟

روش کار

روش پژوهش حاضر از نوع مطالعات تطبیقی (مقایسه ای) است. جامعه پژوهش حاضر، شامل تمامی کارشناسان و متخصصان آموزش

^۱ Brady

جدول ۱. شباهت ها و تفاوت های مولفه توجه به امکانات فیزیکی

مقوله ها	شباهت ها	تفاوت ها
	امکانات کلی درون کلاس از جمله میز و نیمکت	وضعیت بهتر مدارس خرید خدمات از لحاظ برخی وسایل مثل کامپیوتر یا دیتا امکانات بیشتر و بهتر
	سرانه یکسان حیاط برای دانش آموزان در هر دو مدرسه	وضعیت مناسب تر مدارس خرید خدماتی از نظر فیزیکی و تجهیزاتی و آزمایشگاهی
توجه به امکانات فیزیکی	مساحت کلاس های یکسان	وضعیت مناسب تر مدارس خرید خدمات آموزشی در رابطه با نرم افزارها و سخت افزارها و نرم افزارها و سخت افزارهای به روزتر
	کیفیت نیمکت ها و تخته کلاسی یکسان	با توجه به سرانه و بودجه تعریف شده در مدارس خرید خدمات آموزشی تجهیز و تکمیل آموزشگاه با شرایط مناسبتری نسبت به مدارس دولتی
	-	از نظر امکاناتی مثل میز و صندلی و رایانه مدارس خرید خدمات در وضعیت بهتر
	-	مدارس خرید خدمت از نظر ظاهری و فیزیکی شاداب تر و زیباتر

جدول ۲. شباهت ها و تفاوت های مولفه عملکرد و صلاحیت های حرفه ای معلمان

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	تفاوت مدارس دولتی به لحاظ عملکرد معلمان و صلاحیت های حرفه ای با یکدیگر و همچنین تفاوت در مدارس خرید خدمات آموزشی در این زمینه	انگیزه بالای نیروهای مدارس خرید خدمات به جهت جذب و استخدام
عملکرد و صلاحیت های حرفه ای معلمان	ساعات کاری در هفته به صورت یکسان	نیروهای فعال و با انگیزه و توانمندتری و عملکرد بهتر در مدارس خرید خدمت نسبت به مدارس دولتی
	فرصت برابر برای شرکت در برنامه ها و طرح های در جهت توانمندسازی برای معلمان هر دو نوع مدرسه	انتخاب معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی توسط مدیران یا موسسان انجام گرفته در نتیجه استفاده از نیروی با انگیزه و با عملکرد بهینه و کیفیت بهتر عملکرد بهتر معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی به دلیل انگیزه بالای نیروی انسانی
	-	انگیزه و عملکرد معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی بالاتر از مدارس دولتی
	-	ارتقای عملکرد و افزایش کارآیی ضامن بقای معلمان در نتیجه بالاتر بودن کیفیت معلمان مدارس خرید خدمات
	-	تغییر و بهبود و اصلاح آموزشی به صورت عادات در بین نیروهای خرید خدمات آموزشی در قیاس با دولتی
	-	ارزیابی عملکرد نیروهای خرید خدماتی به صورت دوره ای و مستمر و در شرایط فقدان صلاحیت از ممانعت از همکاری
	-	رقابت بالای نیروهای خرید خدمات در شرکت در کارگاه های آموزشی
	-	توزیع نیروهای پر نشاط در مدارس خرید خدمات آموزشی
	-	انگیزه بالای نیروی جوان در مدارس خرید خدمات آموزشی و در نتیجه عملکرد بهتر
	-	بهره گیری بیشتر از خرد جمعی در مدارس خرید خدمات آموزشی به دلیل جو موجود آن

از نظر عملکرد، معلمان مدارس دولتی نداشتن انگیزه کافی به علت داشتن امنیت شغلی در قیاس با مدارس خرید خدمات	-
مدارس خرید خدمات آموزشی، فضای رقابتی و در نتیجه استخدام معلمان با تحصیلات بالاتر	-
انگیزه کاری معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی بالاتر از مدارس دولتی	-
در مدارس دولتی معلمان با تحصیلات بالاتر ارتقا به مقاطع بالاتر	-
در مدارس خرید خدمات آموزشی احتمال وجود افراد با تحصیلات بالا در مقطع ابتدایی بیشتر از مدارس دولتی	-
در مدارس خرید خدمات معلم با انگیزه و مسئول تر تلاش بیشتر در جهت به روز نگه داشتن از نظر علمی	-

جدول ۳. شباهت ها و تفاوت های مولفه عملکرد مدیران

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	در هر دو نوع نیاز به تایید آموزش و پرورش و صلاحیت عمومی	در مدارس خرید خدمات آموزشی به جهت استفاده از نیروهای با تجربه تر و متخصص از جمله بازنشسته افزایش امکان بهره گیری از مدیران توانمندتر و حرفه ای
عملکرد مدیران	اکثر مدیران مدارس خدمات آموزشی و مدارس دولتی نیروهای رسمی آموزش و پرورش و آشنا با آئین نامه هاو بخشنامه های آموزش و پرورش	سهولت عزل و انتصاب مدیران در مدارس خرید خدمات
	فرایند ارزیابی عملکرد مدیران در هر نوع درون مدرسه یکسان	مدیران مدارس خرید خدمات آموزشی بیشتر از میان بازنشستگان فرهنگی انتخاب شده در مدارس دولتی از نیروی شاغل موجود
	-	بهره گیری از مدیران توانمند و با سابقه در مدارس خرید خدمات آموزشی در نتیجه افزایش عملکرد آنها
	-	بالا بودن کیفیت عملکرد مدیران مدارس خرید خدمات آموزشی به علت کنترل موسس و همچنین آموزش و پرورش
	-	به دلیل احتمال جایگزینی انگیزه بیشتر مدیر مدرسه حمایتی
	-	استفاده از تجارب پیشکسوتان با اعطای امکان مدیریت به بازنشستگان فرهنگیان در مدارس خرید خدمات آموزشی

جدول ۴. شباهت ها و تفاوت های مولفه استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	حدود نسبت دانش آموز به معلم در حدود ۳۰	امکان جذب نیروهای تخصصی بیشتر در مدارس خرید خدمات آموزشی بنابراین تناسب بیشتر تعداد دانش آموزان و معلم
	وجه اشتراک با توجه به منطقه مسکونی دانش آموزان نسبت دانش آموز به معلم به لحاظ کمیت تقریباً مدارس دولتی و خرید خدمات آموزشی	تلاش همه جانبه در مدارس خرید خدمات آموزشی در خصوص رعایت این استاندارد
استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم	-	شرایط مطلوب در مدارس خرید خدمت به دلیل در اختیار داشتن فضاهای جدید و بسیار خوب
	-	وضعیت بهتر در بیشتر مدارس خرید خدمات آموزشی در مقایسه با مدارس دولتی

به لحاظ فضای تراکم مدارس خرید خدمت دارای کلاس هایی با دانش آموزان تراکم پایین

نسبت تراکم در مدارس دولتی ۳۰ الی ۴۰ نفر و در مدارس خرید خدمات آموزشی این نسبت در حدود ۲۵ الی ۳۰ نفر

جدول ۵. شباهت ها و تفاوت های مولفه تخصیص اعتبارات

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	-	اختصاص بهتر و دقیق تر اعتبارات درون مدرسه در مدارس خرید خدمات
	-	در مدارس دولتی پرداخت ماهانه حقوق کارکنان اما در مدارس خرید خدمات بعضا چند ماه یکبار
	-	سطح حقوق مدارس خرید خدمات آموزشی نسبت به معلمان رسمی کمتر
تخصیص اعتبارات	-	اعتبارات مدارس خرید خدمات به طور کلی بهتر و مطلوب تر از مدارس دولتی

جدول ۶. شباهت ها و تفاوت های مولفه توجه به فرصت های عادلانه آموزشی و عدالت محوری

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	در هر دو نوع مدرسه شرایط تحصیل به صورت یکسان از لحاظ مواد آموزشی و حضور معلم و زمانبندی آموزشی	از نظر وقت گذاری و با انگیزه عمل کردن عملکرد معلمان در مدارس خرید خدماتی مناسب تر از مدارس دولتی
	عدالت و برابری فرصت های عادلانه در هر دو نوع مدرسه به لحاظ کمی و ظاهری	تحقق بخش قابل توجهی از عدالت آموزشی از طریق مدارس خرید خدمات در استان قم
توجه به فرصت های عادلانه آموزشی و عدالت محوری	-	از بعد کیفی فرصت های یادگیری ایجاد شده در مدارس خرید خدمات آموزشی مناسب تر
	-	تنوع بهتر و بیشتر محیط آموزشی و بازدیدهای آموزشی در مدارس خرید خدماتی
	-	تحت پوشش قرار دادن دانش آموزان مدارس در مدارس خرید خدمات آموزشی

جدول ۷. شباهت ها و تفاوت های مولفه توجه به عدم تبعیض

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	در هر دو نوع مدرسه عدم تفاوت گذاری در ثبت نام دانش آموز نبود تبعیض قابل توجه بین مدارس دولتی و خرید خدمات آموزشی	تفاوت چندان و قابل توجهی در خصوص تبعیض بین افراد از لحاظ جنسیت، نژاد، وضعیت جسمانی، سنی، زبانی، طبقه اجتماعی در زمینه یادگیری مشاهده نمی شود. موسس مدارس خرید خدمات آموزشی توجه بیشتر به کرامات و ارزش های انسانی و عدم تفاوت بین افراد، با توجه به نزدیک تر بودن رابطه ایشان با متولیان آموزشی مدارس
توجه به عدم تبعیض	علی الظاهر تبعیضی اتفاق نمی افتد.	سعی بر بالا بردن توجه و خدمت رسانی به افرادی که نسبت به دیگران از ضعف خاصی برخوردارند در مدارس خرید خدمات آموزشی
	انتخاب مدارس خرید خدمات آموزشی در حاشیه شهر و از این نظر توجه آموزش و پرورش نسبت به قشر ضعیف بیشتر و توجه به عدم تبعیض	-

جدول ۸. شباهت ها و تفاوت های مولفه توجه به استعداد های یادگیرندگان

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	تشابه نسبی در این زمینه در دو نوع مدرسه به صورت کلی	عملکرد بهتر مدارس خرید خدمات آموزشی در مسابقات علمی و نمایشگاه ها و توجه به دانش آموزان مستعد در مقایسه با مدارس دولتی و انعکاس آن در رسانه ها
	در هر دو نوع مدرسه اجرای طرح شهاب و اجرای ارزشیابی مهارت محور در قالب ارزشیابی کیفی توصیفی به منظور توجه به استعدادها	در مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به نیروی انسانی و خلاق توجه بیشتر به استعدادهای دانش آموزان
توجه به استعدادهای یادگیرندگان	-	توجه مدارس خرید خدمات به فعالیت های تکمیلی و توجه به استعدادهای از جمله احراز رتبه در تئاتر و سرود توسط مدارس خرید خدمات آموزشی (مدارسی همچون آل طاهرا، گیوه چی، کشتکار، نرجس)
	-	توجه بیشتر مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به کارآیی معلم و جزئی نگری نسبت به اجرای طرح ها از جمله طرح شهاب، برنامه ویژه مدرسه و برنامه آموزشی، پرورشی و استعدادیابی
	-	با توجه به نیاز به همکاری مدارس خرید خدمات آموزشی با آموزش و پرورش کیفیت مواد آموزشی در مدرسه افزوده شده و در نتیجه ارتقای توجه به استعدادهای یادگیرندگان
	-	مدارس خرید خدمات آموزشی تلاش بیشتری برای جلب رضایت و نظر والدین و آموزش و پرورش در نتیجه توجه بیشتر به استعدادهای یادگیرندگان
	-	مدارس خرید خدمات آموزشی استفاده از مواد و ابزارآلات آموزشی با کیفیت تری در نتیجه زمینه مساعدتری برای بروز و ظهور استعدادهای یادگیرندگان

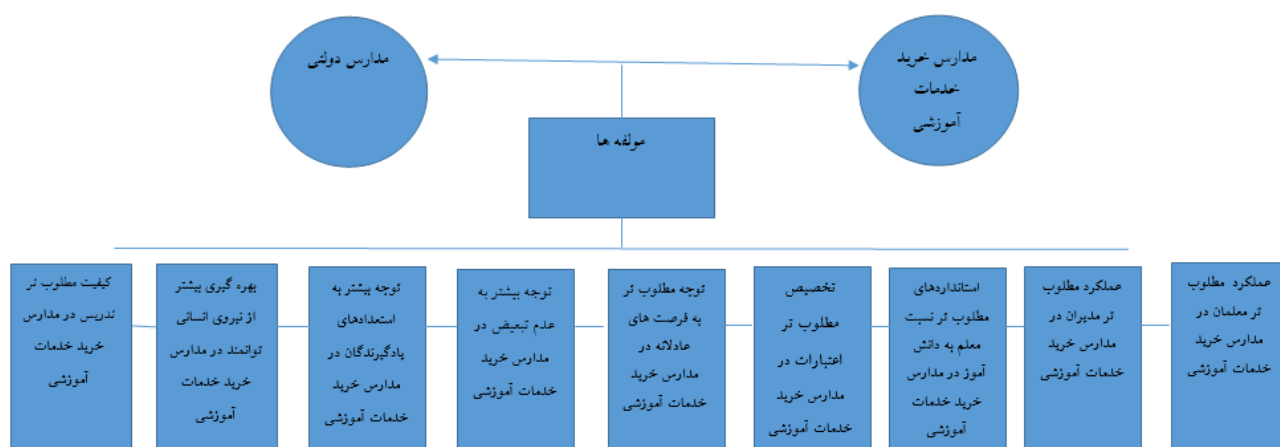
جدول ۹. شباهت ها و تفاوت های مولفه توجه به بهره گیری از نیروی انسانی توانمند، تحصیلکرده و متخصص

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
بهره گیری از نیروی انسانی توانمند، تحصیلکرده و متخصص	سعی هر دو نوع مدرسه بر بهره گیری از نیروی انسانی آموزشی توانمند و متخصص	در برخی از مدارس دولتی ورود فارغ التحصیلان دانشگاه فرهنگیان و استفاده از نیروهای متخصص و تحصیل کرده اما در مدارس خرید خدمات آموزشی نیروهای آزاد
	-	در مدارس دولتی عدم نقش مدیر در انتخاب نیروی انسانی تحصیل کرده و با تجربه اما در مدارس خرید خدمات آموزشی حق انتخاب مدیر یا موسس برای بهره گیری از نیروی انسانی متخصص تر
	-	در مدارس خرید خدمات آموزشی حق انتخاب نیروهای مورد نظر از سوی مدیران
	-	در مدارس خرید خدمات آموزشی از معلمان موفق و علاقه مند بیشتر بهره گرفته و از عامل تشویق در این مدارس استفاده بیشتر
	-	استفاده از معلمان با کارآیی پایینتر در مدارس دولتی بیش از مدارس خرید خدمات آموزشی
	-	در مدارس خرید خدمات آموزشی در صورت کارآیی پایین نیروی انسانی بهره گیری از معلم جایگزین
	-	بهره گیری از معلمان با انگیزه و مدیران مجرب در مدارس خرید خدمات آموزشی و با انگیزه

میانگین میزان تحصیلات نیروهای حمایتی بالاتر از نیروهای دولتی	-
کسب رتبه های پژوهشی و مسابقات توانمندی نیروها در نیروهای مدارس دولتی بیشتر	-
محدودیت ارتقای مدرک تحصیلی در نیروهای دولتی در قیاس با نیروهای مدارس خرید خدمات آموزشی	-
امکان گزینش توانایی نیرو در زمان دعوت به همکاری بر اساس عملکرد کوتاه مدت در مدارس حمایتی و امکان حذف نیروهای ناکارآمد	-
میزان علاقه به تدریس در بین نیروهای خرید خدمات بالاتر و تفاوت معناداری نسبت با نیروهای دولتی بر مبنای کارهای پژوهشی	-
در مدارس خرید خدمات آموزشی بهره گیری از نیروی انسانی توانمند و متخصص و تحصیلکرده و به روز و جوان	-
در مدارس دولتی بعضا عدم انرژی و نیروی جوانی کافی در پیشبرد اهداف آموزشی به جهت سابقه کاری زیاد و سال های پایانی خدمت و فقدان انگیزه	-
نیروی انسانی خلاق بیشتر در مدارس خرید خدمات	-

جدول ۱۰. شباهت ها و تفاوت های مولفه کیفیت تدریس و بهره گیری از روش های نوین تدریس و آموزش

مقوله	شباهت ها	تفاوت ها
	هر دو نوع مدرسه موظف به استفاده از روش های تدریس و روش آموزشی مناسب در چارچوب برنامه های آموزشی و پرورشی	آموزش و روش های تدریس بیشتر مبتنی بر در مدارس خرید خدمات آموزشی بر اساس دانش آموز محوری
	روش های تدریس در هر دو نوع مدرسه بر اساس سرفصل های آموزشی موجود	سعی بیشتر مدارس خرید خدمات بر ارتقا روش های تدریس
کیفیت تدریس و بهره گیری از روش های نوین تدریس و آموزش	استفاده هر دو نوع مدرسه از روش های سنتی تدریس همچون سخنرانی بهره گیری نسبی در هر دو نوع مدرسه از روش های تدریس فعال و دانش آموز محور همچون تدریس مشارکتی	در مدارس خرید خدمات آموزشی بهره گیری از روش های نوین بسیار بیشتر به علت تحصیلات بالاتر معلمان این نوع مدارس و انگیزه بالاتر بالا بودن کیفیت تدریس در مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به تجهیزات بیشتر همچون کامپیوتر و آزمایشگاه
		میزان رضایت والدین از نحوه تدریس و کیفیت آن در مدارس خرید خدمات آموزشی بیشتر از مدارس دولتی
		عملکرد فراگیران و میزان مهارت آموزی معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی مطلوب تر از مدارس دولتی
		اجرای بالاتر و مطلوب تر طرح تحولی معاونت آموزشی ابتدایی در مدارس خرید خدمات آموزشی
		استفاده مدارس خرید خدمات آموزشی از روش های نوین تدریس بوده با اقدام به تجهیز کلاس های درسی به سیستم های فناوری تدریس به شیوه های نمایشی و خلاق و پژوهش محور و دانش آموز محور
		تحقق کمتر روش های دانش آموز محور و خلاق در مدارس دولتی

نمودار ۱. الگوی مفهومی پژوهش

جدول ۱.۱. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای تعیین درجه تناسب مدل مفهومی

Sig	df	t	انحراف استاندارد	مؤلفه
۰/۰۰۱	۲۹	۴/۹۶	۰/۹۰۹	۱. توجه به امکانات فیزیکی
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۲۳	۰/۸۵۷	۲. عملکرد و صلاحیت های حرفه ای معلمان
۰/۰۰۱	۲۹	۴/۵۵	۰/۸۷۴	۳. عملکرد مدیران
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۰۳	۰/۵۴۶	۴. استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۷۵	۰/۶۹۳	۵. تخصیص اعتبارات
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۴۲	۰/۷۵۲	۶. توجه به فرصت های عادلانه آموزشی و عدالت محوری
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۸۹	۰/۵۳۷	۷. کیفیت تدریس و بهره گیری از روش های نوین تدریس و آموزش
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۸۴	۰/۵۰۲	۸. توجه به عدم تبعیض
۰/۰۰۱	۲۹	۳/۱۸	۰/۸۴۹	۹. توجه به استعدادهای یادگیرندگان
۰/۰۰۱	۲۹	۴/۰۱	۰/۷۷۸	۱۰. توجه به بهره گیری از نیروی انسانی توانمند، تحصیلکرده و متخصص

متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۳) در عملکرد مدیران، آماره t محاسبه شده $t = 4/55$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۴) در استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم، آماره t محاسبه شده $t = 3/03$ سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۵) در تخصیص اعتبارات، آماره t محاسبه شده $t = 3/57$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

برای تعیین درجه تناسب الگوی پیشنهادی جهت ارائه الگوی نهایی، به نظرخواهی از متخصصان این حوزه به واسطه پرسشنامه سنجش الگو پرداخته شد. با توجه به مقیاس پرسشنامه که ۵ درجه‌ای لیکرت بود، مبنای تصمیم‌گیری بر اساس نمره ۳ در نظر گرفته شد و همانطور که نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴-۲۰ نشان می‌دهد:

(۱) در توجه به امکانات فیزیکی، آماره t محاسبه شده $t = 4/96$ در سطح $0/01$ معنادار است و نشان می‌دهد که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۲) در عملکرد و صلاحیت های حرفه ای معلمان، آماره t محاسبه شده $t = 3/23$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر

نظر فیزیکی و تجهیزاتی و آزمایشگاهی، وضعیت مناسب تر مدارس خرید خدمات آموزشی در رابطه با نرم افزارها و سخت افزارها و نرم افزارها و سخت افزارهای به روزتر، با توجه به سرانه و بودجه تعریف شده در مدارس خرید خدمات آموزشی تجهیز و تکمیل آموزشگاه با شرایط مناسبتری نسبت به مدارس دولتی، از نظر امکاناتی مثل میز و صندلی و رایانه مدارس خرید خدمات در وضعیت بهتر، مدارس خرید خدمت از نظر ظاهری و فیزیکی شاداب تر و زیباتر می باشد.

شباهت های عملکرد و صلاحیت های حرفه ای معلمان شامل تفاوت مدارس دولتی به لحاظ عملکرد معلمان و صلاحیت های حرفه ای با یکدیگر و همچنین تفاوت در مدارس خرید خدمات آموزشی در این زمینه، ساعات کاری در هفته به صورت یکسان، فرصت برابر برای شرکت در برنامه ها و طرح های در جهت توانمندسازی برای معلمان هر دو نوع مدرسه و تفاوت ها شامل انگیزه بالای نیروهای مدارس خرید خدمات به جهت جذب و استخدام، نیروهای فعال و با انگیزه و توانمندتری و عملکرد بهتر در مدارس خرید خدمت نسبت به مدارس دولتی، انتخاب معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی توسط مدیران یا موسسان انجام گرفته در نتیجه استفاده از نیروی با انگیزه و با عملکرد بهینه و کیفیت بهتر، عملکرد بهتر معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی به دلیل انگیزه بالای نیروی انسانی، انگیزه و عملکرد معلمان در مدارس خرید خدمات بالاتر از مدارس دولتی، ارتقای عملکرد و افزایش کارایی ضامن بقای معلمان در نتیجه بالاتر بودن کیفیت معلمان مدارس خرید خدمات، تغییر و بهبود و اصلاح آموزشی به صورت عادات در بین نیروهای خرید خدمات آموزشی در قیاس با دولتی، ارزیابی عملکرد نیروهای خرید خدماتی به صورت دوره ای و مستمر و در شرایط فقدان صلاحیت از ممانعت از همکاری، رقابت بالای نیروهای خرید خدمات در شرکت در کارگاه های آموزشی، توزیع نیروهای پرنشاط در مدارس خرید خدمات آموزشی، انگیزه بالای نیروی جوان در مدارس خرید خدمات آموزشی و در نتیجه عملکرد بهتر، بهره گیری بیشتر از خرد جمعی در مدارس خرید خدمات آموزشی به دلیل جو موجود آن، از نظر عملکرد، معلمان مدارس دولتی نداشتن انگیزه کافی به علت داشتن امنیت شغلی در قیاس با مدارس خرید خدمات، مدارس خرید خدمات آموزشی، فضای رقابتی و در نتیجه استخدام معلمان با تحصیلات بالاتر، انگیزه کاری معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی بالاتر از مدارس دولتی، در مدارس دولتی معلمان با تحصیلات بالاتر ارتقا به مقاطع بالاتر، در مدارس خرید خدمات آموزشی احتمال وجود افراد با

(۶) در توجه به فرصت های عادلانه آموزشی و عدالت محوری، آماره t محاسبه شده $t = 3/42$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۷) در کیفیت تدریس و بهره گیری از روش های نوین تدریس و آموزش، آماره t محاسبه شده $t = 3/89$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۸) توجه به عدم تبعیض، آماره t محاسبه شده $t = 3/84$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۹) توجه به استعدادهای یادگیرندگان، آماره t محاسبه شده $t = 3/18$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

(۱۰) وجه به بهره گیری از نیروی انسانی توانمند، تحصیل کرده و متخصص، آماره t محاسبه شده $t = 4/01$ در سطح $0/01$ معنادار است که این مؤلفه از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

همانطور که شان داده شده است، آماره t محاسبه شده در تمام مؤلفه ها نشان می دهد که مقادیر به دست آمده با درجه آزادی ۲۹ و آلفای $0/01$ بزرگتر از مقدار t بحرانی هستند. لذا فرض صفر مبنی بر عدم تفاوت بین میانگین های مشاهده شده و میانگین جامعه (۳) رد شده و مشخص می شود که بین میانگین های مشاهده شده و میانگین جامعه (۳) تفاوت معناداری وجود دارد و در نتیجه، الگوی پژوهش از نظر متخصصین دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته های به دست آمده از پژوهش حاضر در خصوص مقایسه مدارس خرید خدمات آموزشی و دولتی استان قم باید عنوان کرد که: شباهت های توجه به امکانات فیزیکی شامل امکانات کلی درون کلاس از جمله میز و نیمکت، سرانه یکسان حیاط برای دانش آموزان در هر دو مدرسه، مساحت کلاس های یکسان، کیفیت نیمکت ها و تخته کلاسی یکسان بوده و تفاوت ها شامل وضعیت بهتر مدارس خرید خدمات از لحاظ برخی وسایل مثل کامپیوتر یا دیتا امکانات بیشتر و بهتر، وضعیت مناسب تر مدارس خرید خدماتی از

شباهت خاصی در خصوص تخصیص اعتبارات در دو نوع مدرسه خرید خدمت آموزشی و دولتی مشاهده نشد اما در خصوص تفاوت ها این موارد به دست آمده است: اختصاص بهتر و دقیق تر اعتبارات درون مدرسه در مدارس خرید خدمات، در مدارس دولتی پرداخت ماهانه حقوق کارکنان اما در مدارس خرید خدمات بعضاً چند ماه یکبار، سطح حقوق مدارس خرید خدمات آموزشی نسبت به معلمان رسمی کمتر، اعتبارات مدارس خرید خدمات به طور کلی بهتر و مطلوب تر از مدارس دولتی.

شباهت های توجه به فرصت های عادلانه آموزشی و عدالت محوری این موارد است: در هر دو نوع مدرسه شرایط تحصیل به صورت یکسان از لحاظ مواد آموزشی و حضور معلم و زمانبندی آموزشی، عدالت و برابری فرصت های عادلانه در هر دو نوع مدرسه به لحاظ کمی و ظاهری. تفاوت ها نیز شامل این موارد است: از نظر وقت گذاری و با انگیزه عمل کردن عملکرد معلمان در مدارس خرید خدماتی مناسب تر از مدارس دولتی، تحقق بخش قابل توجهی از عدالت آموزشی از طریق مدارس خرید خدمات در استان قم، از بعد کیفی فرصت های یادگیری ایجاد شده در مدارس خرید خدمات آموزشی مناسب تر، تنوع بهتر و بیشتر محیط آموزشی و بازدیدهای آموزشی در مدارس خرید خدماتی و تحت پوشش قرار دادن دانش آموزان مدارس در مدارس خرید خدمات آموزشی.

شباهت های توجه به عدم تبعیض شامل این موارد است: در هر دو نوع مدرسه عدم تفاوت گذاری در ثبت نام دانش آموز، نبود تبعیض قابل توجه بین مدارس دولتی و خرید خدمات آموزشی، علی ظاهر تبعیضی اتفاق نمی افتد، انتخاب مدارس خرید خدمات آموزشی در حاشیه شهر و از این نظر توجه آموزش و پرورش نسبت به قشر ضعیف بیشتر و توجه به عدم تبعیض. از نظر تفاوت نیز باید اشاره کرد: چندان و قابل توجهی در خصوص تبعیض بین افراد از لحاظ جنسیت، نژاد، وضعیت جسمانی، سنی، زبانی، طبقه اجتماعی در زمینه یادگیری مشاهده نمی شود. موسس مدارس خرید خدمات آموزشی توجه بیشتر به کرامات و ارزش های انسانی و عدم تفاوت بین افراد، با توجه به نزدیک تر بودن رابطه ایشان با متولیان آموزشی مدارس، سعی بر بالا بردن توجه و خدمت رسانی به افرادی که نسبت به دیگران از ضعف خاصی برخوردارند در مدارس خرید خدمات آموزشی.

شباهت های توجه به استعداد های یادگیرندگان را باید اینگونه عنوان کرد: تشابه نسبی در این زمینه در دو نوع مدرسه به صورت کلی، در هر دو نوع مدرسه اجرای طرح شهاب و اجرای ارزشیابی

تحصیلات بالا در مقطع ابتدایی بیشتر از مدارس دولتی، در مدارس خرید خدمات معلم با انگیزه و مسئول تر تلاش بیشتر در جهت به روز نگه داشتن از نظر علمی می باشد.

شباهت های عملکرد مدیران شامل این موارد است که در هر دو نوع نیاز به تایید آموزش و پرورش و صلاحیت عمومی وجود دارد، اکثر مدیران مدارس خدمات آموزشی و مدارس دولتی نیروهای رسمی آموزش و پرورش و آشنا با آئین نامه ها و بخشنامه های آموزش و پرورش می باشند و فرایند ارزیابی عملکرد مدیران در هر نوع درون مدرسه یکسان است. تفاوت ها نیز شامل این موارد است: در مدارس خرید خدمات آموزشی به جهت استفاده از نیروهای با تجربه تر و متخصص از جمله بازنشسته افزایش امکان بهره گیری از مدیران توانمندتر و حرفه ای، سهولت عزل و انتصاب مدیران در مدارس خرید خدمات، مدیران مدارس خرید خدمات آموزشی بیشتر از میان بازنشستگان فرهنگی انتخاب شده در مدارس دولتی از نیروی شاغل موجود، بهره گیری از مدیران توانمند و با سابقه در مدارس خرید خدمات آموزشی در نتیجه افزایش عملکرد آنها، بالا بودن کیفیت عملکرد مدیران مدارس خرید خدمات آموزشی به علت کنترل موسس و همچنین آموزش و پرورش، به دلیل احتمال جایگزینی انگیزه بیشتر مدیر مدرسه حمایتی، استفاده از تجارب پیشکسوتان با اعطای امکان مدیریت به بازنشستگان فرهنگیان در مدارس خرید خدمات آموزشی.

شباهت های استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم را می توان در این موارد برشمرد: حدود نسبت دانش آموز به معلم در حدود ۳۰، وجه اشتراک با توجه به منطقه مسکونی دانش آموزان نسبت دانش آموز به معلم به لحاظ کمیت تقریباً مدارس دولتی و خرید خدمات آموزشی. تفاوت ها نیز شامل امکان جذب نیروهای تخصصی بیشتر در مدارس خرید خدمات آموزشی بنابراین تناسب بیشتر تعداد دانش آموزان و معلم، تلاش همه جانبه در مدارس خرید خدمات آموزشی در خصوص رعایت این استاندارد، شرایط مطلوب در مدارس خرید خدمت به دلیل در اختیار داشتن فضاهای جدید و بسیار خوب، وضعیت بهتر در بیشتر مدارس خرید خدمات آموزشی در مقایسه با مدارس دولتی، به لحاظ فضای تراکم مدارس خرید خدمت دارای کلاس هایی با دانش آموزان تراکم پایین، نسبت تراکم در مدارس دولتی ۳۰ الی ۴۰ نفر و در مدارس خرید خدمات آموزشی این نسبت در حدود ۲۵ الی ۳۰ نفر می باشد.

توانمندی نیروها در نیروهای مدارس دولتی بیشتر، محدودیت ارتقای مدرک تحصیلی در نیروهای دولتی در قیاس با نیروهای مدارس خرید خدمات آموزشی، امکان گزینش توانایی نیرو در زمان دعوت به همکاری بر اساس عملکرد کوتاه مدت در مدارس حمایتی و امکان حذف نیروهای ناکارآمد، میزان علاقه به تدریس در بین نیروهای خرید خدمات بالاتر و تفاوت معناداری نسبت با نیروهای دولتی بر مبنای کارهای پژوهشی، در مدارس خرید خدمات آموزشی بهره گیری از نیروی انسانی توانمند و متخصص و تحصیل کرده و به روز و جوان، در مدارس دولتی بعضاً عدم انرژی و نیروی جوانی کافی در پیشبرد اهداف آموزشی به جهت سابقه کاری زیاد و سال های پایانی خدمت و فقدان انگیزه، نیروی انسانی خلاق بیشتر در مدارس خرید خدمات.

شباهت های کیفیت تدریس و بهره گیری از روش های نوین تدریس و آموزش نیز شامل این موارد است: هر دو نوع مدرسه موظف به استفاده از روش های تدریس و روش آموزشی مناسب در چارچوب برنامه های آموزشی و پرورشی، روش های تدریس در هر دو نوع مدرسه بر اساس سرفصل های آموزشی موجود، استفاده هر دو نوع مدرسه از روش های سنتی تدریس همچون سخنرانی، بهره گیری نسبی در هر دو نوع مدرسه از روش های تدریس فعال و دانش آموز محور همچون تدریس مشارکتی، اما تفاوت ها شامل این موارد است: آموزش و روش های تدریس بیشتر مبتنی بر در مدارس خرید خدمات آموزشی بر اساس دانش آموز محوری، سعی بیشتر مدارس خرید خدمات بر ارتقا روش های تدریس، در مدارس خرید خدمات آموزشی بهره گیری از روش های نوین بسیار بیشتر به علت تحصیلات بالاتر معلمان این نوع مدارس و انگیزه بالاتر، بالا بودن کیفیت تدریس در مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به تجهیزات بیشتر همچون کامپیوتر و آزمایشگاه، میزان رضایت والدین از نحوه تدریس و کیفیت آن در مدارس خرید خدمات آموزشی بیشتر از مدارس دولتی، عملکرد فراگیران و میزان مهارت آموزی معلمان در مدارس خرید خدمات آموزشی مطلوب تر از مدارس دولتی، اجرای بالاتر و مطلوب تر طرح تحولی معاونت آموزشی ابتدایی در مدارس خرید خدمات آموزشی، استفاده مدارس خرید خدمات آموزشی از روش های نوین تدریس بوده با اقدام به تجهیز کلاس های درسی به سیستم های فناوری تدریس به شیوه های نمایشی و خلاق و پژوهش محور و دانش آموز محور، تحقق کمتر روش های دانش آموز محور و خلاق در مدارس دولتی.

مهارت محور در قالب ارزشیابی کیفی توصیفی به منظور توجه به استعدادها. تفاوت ها نیز شامل عملکرد بهتر مدارس خرید خدمات آموزشی در مسابقات علمی و نمایشگاه ها و توجه به دانش آموزان مستعد در مقایسه با مدارس دولتی و انعکاس آن در رسانه ها، در مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به نیروی انسانی و خلاق توجه بیشتر به استعدادهای دانش آموزان، توجه مدارس خرید خدمات به فعالیت های تکمیلی و توجه به استعدادهای از جمله احراز رتبه در تئاتر و سرود توسط مدارس خرید خدمات آموزشی، توجه بیشتر مدارس خرید خدمات آموزشی با توجه به کارآیی معلم و جزئی نگری نسبت به اجرای طرح ها از جمله طرح شهاب، برنامه ویژه مدرسه و برنامه آموزشی، پرورشی و استعدادیابی، با توجه به نیاز به همکاری مدارس خرید خدمات آموزشی با آموزش و پرورش کیفیت مواد آموزشی در مدرسه افزوده شده و در نتیجه ارتقای توجه به استعدادهای یادگیرندگان، مدارس خرید خدمات آموزشی تلاش بیشتری برای جلب رضایت و نظر والدین و آموزش و پرورش در نتیجه توجه بیشتر به استعدادهای یادگیرندگان، مدارس خرید خدمات آموزشی استفاده از مواد و ابزارآلات آموزشی با کیفیت تری در نتیجه زمینه مساعدتری برای بروز و ظهور استعدادهای یادگیرندگان

شباهت های توجه به بهره گیری از نیروی انسانی توانمند، تحصیل کرده و متخصص مبنی بر سعی هر دو نوع مدرسه بر بهره گیری از نیروی انسانی آموزشی توانمند و متخصص است. تفاوت ها نیز شامل این موارد است: در برخی از مدارس دولتی ورود فارغ التحصیلان دانشگاه فرهنگیان و استفاده از نیروهای متخصص و تحصیل کرده اما در مدارس خرید خدمات آموزشی نیروهای آزاد، در مدارس دولتی عدم نقش مدیر در انتخاب نیروی انسانی تحصیل کرده و با تجربه اما در مدارس خرید خدمات آموزشی حق انتخاب مدیر یا موسس برای بهره گیری از نیروی انسانی متخصص تر، در مدارس خرید خدمات آموزشی حق انتخاب نیروهای مورد نظر از سوی مدیران، در مدارس خرید خدمات آموزشی از معلمان موفق و علاقه مند بیشتر بهره گرفته و از عامل تشویق در این مدارس استفاده بیشتر، استفاده از معلمان با کارآیی پایتتر در مدارس دولتی بیش از مدارس خرید خدمات آموزشی، در مدارس خرید خدمات آموزشی در صورت کارآیی پایین نیروی انسانی بهره گیری از معلم جایگزین بهره گیری از معلمان با انگیزه و مدیران مجرب در مدارس خرید خدمات آموزشی و با انگیزه، میانگین میزان تحصیلات نیروهای حمایتی بالاتر از نیروهای دولتی، کسب رتبه های پژوهشی و مسابقات

ندارد. عارف نژاد (۱۳۹۵) به بررسی موانع و شیوه های جذب کودکان بازمانده از تحصیل ۶ الی ۱۳ ساله در مناطق روستایی و عشایری پرداخته است. موانع سازمانی شامل دو عامل صلاحیتهای معلمی و امکانات آموزشی است. صلاحیت معلمان شامل؛ آشنایی کم معلمان روستایی و عشایری با روشهای نوین تدریس و اصول روانشناختی، آشنایی کم آنها با اصول کلاسداری و مدیریت کلاس، غیبتهای متوالی معلمان و عدم حضور مرتب در مدرسه، انگیزه پایین آنها و عدم تعهد و مسئولیت پذیری، کیفیت پایین آموزش و کیفیت پایین فعالیتهای فوق برنامه، تجربه کم معلمان، رفتار معلم شامل مضمونهای فرعی تحقیر، تنبیه بدنی، بی توجهی معلم می باشد. عامل امکانات آموزشی شامل؛ کمبود امکانات سخت افزاری و نرم افزاری جهت آموزش از راه دور، فضاهاى آموزشى نامطلوب و غیربهداشتی و فقدان محل مناسب برای مطالعه می باشد.

باید عنوان کرد تحقق فرصت های عادلانه آموزشی یکی از اصول مهم و ضروری در دنیای امروز است. با توجه به ضرورت و تاثیر فرصت های عادلانه آموزشی مساله مهم این است که این عدالت چگونه باید تحقق یابد. برای فراگیر شدن فرصت های عادلانه آموزشی در حوزه های مختلف نظام آموزشی چه باید کرد.

به عنوان نمونه عدم رعایت استانداردهای مربوط به نسبت دانش آموز به معلم به لحاظ کمیت در مدارس دولتی یکی از نکات مهم می باشد. در واقع یکی از بدیهی ترین و تکراری ترین مطالب مطرح شده از سوی متخصصان، موضوع کلاس های پرتراکم است. در حالی که استاندارد دانش آموز به معلم ۱ به ۲۴ است در مدارس دولتی حتی کلاس های بالای ۴۰ وجود دارد. به نظر برخی متخصصان و صاحب نظران برخی نیز این راناشی از کمبود نیروی انسانی می دانند. آموزش و پرورش می بایست با اختصاص نیروی کارآمد و باتجربه به صورت عادلانه اقدام نماید. توزیع عادلانه نیروی انسانی تحصیل کرده و فرهنگیان مجرب یکی از ضرورت های تحقق عدالت آموزشی است. بنابراین آموزش و پرورش برای گسترش و ایجاد روحیه خدمت با تخصیص امتیازات ویژه رغبتی خاص در نیروی انسانی ایجاد نماید تا بتواند نسبت به تربیت فرزندان محروم و مناطق ضعیف تر اقدام نمایند و در گسترش عدالت آموزشی گام بردارند. همچنین با افزایش منابع مالی می توان زمینه را برای توسعه عدالت در آموزش فراهم نمود.

در انتها لازم به ذکر است که با توجه به عملکرد مطلوب تر معلمان و مدیران در مدارس خرید خدمات آموزشی ضروری است

در این راستا پژوهش خاصی انجام نیافته است تا از جهت همسو یا ناهمسو بودن مورد بررسی قرار گیرد اما برخی پژوهش ها تا حدودی همسو می باشد. به عنوان نمونه جی بال (۲۰۱۳) در پژوهش خود به منظور ارتقای فرصت های آموزشی با شعار آموزش و پرورش، عدالت و دموکراسی تاکید کرده است. به زعم وی تا زمانی که دموکراسی در جامعه انگلستان برقرار نباشد نمی توان انتظار برابری فرصت های آموزشی را داشت. وقتی دموکراسی از جامعه رخت بریندد و در لایه های مختلف طبقات اجتماعی نشانی از دموکراسی نباشد نمی توان شاهد فرصت های آموزشی برابر باشیم. بر این اساس دولت انگلستان از سال ۱۹۹۷ به بعد شروع به ایجاد زمینه های دموکراسی با توجه ویژه در بخش آموزش و برابری فرصت های آموزشی داشته است. در سال ۲۰۱۲ یک مرکز تحقیقاتی در انگلستان تحت عنوان مرکز مطالعات کار و فعالیت های آموزشی راه اندازی شده است تا از این طریق به راهکارهای جدیدتری در زمینه ارتقای وضعیت طبقه کارگران و ارتقای دموکراسی فراهم شده و در این راستا فرزندان این خانواده ها در راستای توسعه دموکراسی به تحصیل علم با توجه به برابری فرصت های آموزشی مشغول شوند. کونمن (۲۰۱۷) در پژوهش خود عنوان می کند در مورد عدالت آموزش و پرورش در یک زمینه جهانی، موارد مختلفی منعکس شده است. طیف موضوعاتی که از مفهوم عدالت محسوب می شود، می تواند در یک زمینه دینی، فرهنگی و اجتماعی مورد استفاده قرار گیرد. به عنوان نمونه توجه به مشارکت دین و مذاهب رایج همچون مسیحیت در جهت افزایش عدالت آموزشی؛ توجه به مفهوم آموزش فرهنگی و اجتماعی در صبغه های تاریخی کشور می تواند با افزایش عدالت همراه باشد چراکه دین و فرهنگ و اجتماع همواره بر سر موضوع عدالت اجتماعی در همه زمینه ها از جمله آموزش و یادگیری داد سخن کرده اند. به طور کلی ارتقای مفاهیمی چون عدالت در آموزش و پرورش و عدالت اجتماعی بر عهده مدارس است که بر فرهنگ ثروت دانش آموزان تمرکز داشته باشند و شکل های مختلف سرمایه های فرهنگی را تقویت کنند. به این معنی که دانش آموزان از طریق نظام آموزشی و مدرسه یاد گیرند که قربانی شرایط موجود که به صورت یک طرفه و با اشکال مختلف بی عدالتی بدانها تحمیل می شوند، نیستند. قاسمی (۱۳۹۴) پژوهشی تحت عنوان بررسی میزان نابرابری فرصت های آموزشی دانش آموزان دوره راهنمایی استان ایلام انجام داده است. نتایج نشان داد که فرصت های آموزشی بصورت مساوی و برابر برای دانش آموزان دوره تحصیلی راهنمایی وجود

آموزش و پرورش به منظور تامین نیروی انسانی خویش از نیروهای خرید خدمات آموزشی پس از بازه دوره زمانی مشخص به عنوان مثال دوره پنجساله بهره بگیرند بدین صورت نیروی انسانی کارآمدتر و با تخصص بیشتر بهره مند خواهد شد. به عبارتی دیگر جذب و بکارگیری معلمان و مدیران توانمند می تواند کمک کننده باشد چرا که آنها می توانند با مهارت خود از کمترین امکانات بیشترین بهره را ببرند.

برابری فرصت‌های آموزشی و خرید خدمات آموزشی به نظر می رسد که می تواند بنیان جامعه را متحول کند، کشور را به سمت علم پیش برد و جامعه را از صعب‌ترین مسیرها برای نیل به سربلندی سوق دهد و از فقر مضاعف و تنگدستی برهاند و با توزیع مناسب امکانات همه‌ی کودکان بتوانند از تحصیل بهره‌مند گردانند که این مهم نیازمند توجه بیش از پیش است.

References

1. Kumar A. Justice and politics in energy access for education, livelihoods and health: How socio-cultural processes mediate the winners and losers. *Energy research & social science*. 2018;40:3-13.
2. Ioana MI, Anda MI, Cornelia P, Mariana CR. School dropout—a social problem in Romania. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2015;182:623-8.
3. Zahrabi F, Moradi M, Sharif AR, Hossein Ghamari Givi, . A Study of the Equality of Educational Opportunities in the Educational System,. Second National Conference on New Research in the Humanities and Social Studies of Iran, Qom; Qom: Soroush Hekmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research; 2016.
4. Ghasemi A, . Investigating the Inequality of Educational Opportunities for Middle School Students in Ilam Province in the 89-88 Academic Year. National Conference of the Third Millennium and the Humanities; Shiraz1394.
5. Haim EB, Shavit Y. Expansion and inequality of educational opportunity: A comparative study. *Research in Social Stratification and Mobility*. 2013;31:22-31.
6. Stojanov K. Educational justice as respect egalitarianism. *Критика и хуманизъм*. 2016(46):249-60.
7. Durrani N, Halai A. Dynamics of gender justice, conflict and social cohesion: Analysing educational reforms in Pakistan. *International Journal of Educational Development*. 2018;61:27-39.
8. Akbarzadeh F, . Explain the philosophical foundations of theories of the relationship between government and the education system and critically analyze the evolution of education over the past three decades, with an emphasis on focus and decentralization. Tehran: Tarbiat Modares University.; 2012.
9. Leinonen T. Equality of Education-A Comparative Study of Educational Ideologies of the World Bank and the Governments of Zambia in 1971. *Education (Kasvatustiede)*. 2000.
10. Day A, Riebschleger J, Dworsky A, Damashek A, Fogarty K. Maximizing educational opportunities for youth aging out of foster care by engaging youth voices in a partnership for social change. *Children and Youth Services Review*. 2012;34(5):1007-14.
11. Afrazandeh SS, Mirzaei T, Pouraboli B, Sabzevari SJoME. The relationship between educational justice and civic-educational behaviors from the perspective of nursing students. *Journal of Medical Ethics*. 2016;10(3):140-17.
12. Nobakht MB. Research on Development Patterns (Introduction to the Optimal Model of Iranian-Islamic Development. Tehran: National Planning and Budget Organization, Documentation, Documentation and Publishing Center.; 2016.
13. Arefnejad V. A study of the disadvantages and methods of attracting children who have dropped out of school in rural and nomadic areas (a mixed study), . Tabriz Tabriz Center for Applied Education Research, Research Institute for Education Studies, Educational Research and Planning Organization.; 2016.
14. Andrei T, Teodorescu D, Oancea B. Quantitative methods used to identify the causes of school dropout in EU countries. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2012;31:188-92.
15. Baloch Zehi AG. Identifying the factors affecting the dropout rate of primary school students and providing solutions to prevent it in Sistan and Baluchestan province, . Tehran: Allameh Tabatabai University.; 2016.
16. Baquhar Zaemi E. Investigating the Factors Affecting the Leaving of Girls in Jask County,. Research Institute of Education, Hormozgan Province Education Organization.: Hormozgan Province Education Organization. ; 2010.
17. Khan GA, Azhar M, Shah SA. Causes of primary school drop out among rural girls in Pakistan: Sustainable Development Policy Institute; 2011.
18. Ramsdal G, Gjørnum RG, Wynn R. Dropout and early unemployment. *International Journal of Educational Research*. 2013;62:75-86.
19. Kirazoğlu C. The investigation of school-dropout at the secondary level of formal education: the stated reasons by the school administrators and school counselors: a preliminary study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2009;1(1):905-14.
20. Shapira-Lishchinsky O. From ethical reasoning to teacher education for social justice. *Teaching and Teacher Education*. 2016;60:245-55.

*Original Article***Comparative study of schools to purchase educational services in primary school with public schools in Qom province and provide a conceptual model**

Received: 06/12/2018 - Accepted: 08/03/2019

Hamidreza Sheikholeslam¹
 Hossein Khanifar^{2*}
 Abolfazl Bakhtiari³

¹Ph.D Student of Educational Management, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran

² Professor, Faculty of Management and Accounting, Farabi College, Tehran University, Ghom, Iran

³ Assistant Prof., Educational Management, Farhangian University, Tehran

Email: Khanifar@ut.ac.ir

Abstract

Introduction: Research has shown that in parallel with the development of science and knowledge, it is necessary to create equal opportunities for all members of society. Therefore, the main purpose of the present study was to compare the comparative study of schools purchasing educational services in primary school with public schools in Qom province and provide a conceptual model.

Methods: The research method is library and field. By referring to different libraries, articles and books and reviewing scientific-research articles in magazines, quarterly and monthly magazines that were available in the field of current research, as well as using internal and external Internet sites, the required information was collected. In order to collect data, a semi-structured interview tool was used. Interviews were conducted with experts and specialists in the relevant field. Findings from interviews with experts and specialists through the winemaking model method, which has four stages of description, interpretation, proximity and comparison in comparative studies.

Results: The results of t-statistic calculated in all components show that the values obtained with the degree of freedom 29 and alpha 0.1 are greater than the critical t-value, so there is a significant difference between the observed averages and the community mean ($p < 0.001$).

Conclusion: It seems that the performance of teachers, the performance of principals, standards of teacher-student ratio, allocation of funds, attention to fair opportunities, attention to non-discrimination, attention to the talents of learners, utilization of capable human resources and teaching quality in Primary school schools are better off than public schools.

Key words: Educational Services Shopping Schools, Elementary Schools, Public Schools, Conceptual Models